

COMISSIÓ DE DESPLEGAMENT I SEGUIMENT DE L'ACORD DE CONDICIONS DE TREBALL I MESURES DE SEGURETAT

En el marc de l'acord signat en data 29 d'abril sobre condicions de treball i mesures de seguretat del personal penitenciari entre l'administració i els sindicats **UGTPRESONS, CCOO, IAC-CATAAC i La Intersindical** s'han produït diverses reunions de treball tant de la Comissió de Desplegament i Seguiment de l'acord, com de la Subcomissió de Seguretat derivada de la mateixa Comissió.

En aquestes reunions amb periodicitat gairebé setmanal hem tractat totes les mesures incloses en l'acord, donant preferència a les **mesures de seguretat** que han sigut tractades en la Subcomissió de Seguretat creada per la Comissió de desplegament de l'acord. Seguint un ordre de prioritats, s'han desenvolupat diverses mesures recollides a l'Acord, **que ara ja de manera definitiva veuran la seva implementació definitiva als centres penitenciaris durant el pròxim mes de setembre.**

Entre d'altres, pendents per seguir desenvolupant l'acord, aquestes primeres mesures acordades es recullen en **tres documents** que són els següents:

1. PROCEDIMENT D'ACCÉS, SUSPENSÍO I EXTINCIÓ DE LA RELACIÓ LABORAL ESPECIAL PENITENCIÀRIA EN ELS CENTRES PENITENCIARIS DE CATALUNYA.

S'han acordat uns nous criteris tant d'accés com de suspensió o extinció de la relació laboral dels interns als serveis i tallers productius **homogènia per a tots els centres penitenciaris**. L'objectiu és dotar de majors mesures de seguretat i de més control, amb filtres addicionals de selecció dels interns candidats a treballar a les diferents destinacions o als tallers productius, i que presenten especial risc per a la seguretat.

A grans trets, aquesta nova regulació s'ha elaborat amb la necessitat de regular acuradament l'**exigència d'una supervisió i requisits addicionals** per als llocs de treball on, atès el tipus d'eines que utilitzen, la zona on es desenvolupi la feina, les condicions de mobilitat que requereixi i altres possibles variables, són **llocs d'especial risc per a la nostra seguretat**. S'estableixen, per tant, uns requisits d'accés comuns, i d'altres més específics, tenint en compte les especials característiques d'aquests llocs de treball d'especial risc.

En aquest sentit, es disposarà d'una relació detallada d'aquests llocs de treball d'especial risc per a la seguretat, que haurà de ser notificada per part de la Direcció del centre als equips multidisciplinaris, per al seu coneixement a l'hora de fer propostes d'accés dels interns a aquests llocs, i així poder valorar els requisits especials d'accés a aquests.

Entre els requisits per **accedir** als diferents tallers i serveis auxiliar s'han considerat, entre altres, elements com ara:

- No haver tingut expedients disciplinaris en un període de temps determinat,
- No haver tingut l'aplicació de règim tancat en un període de temps determinat,
- La valoració del risc de violència intrainstitucional i/o reincidència delictiva,
- El diagnòstic de trastorn mental actiu o descompensat,
- Els programes de supervisió de seguretat interior.
- El compliment de les activitats planificades al PIT, especialment aquelles dirigides a reduir el risc de conducta violenta, als llocs considerats d'especial risc per a la seguretat,
- La formació per a determinats llocs de treball,
- En el cas d'estar en programes de supervisió o RECVI el Cap d'unitat aportarà anàlisi d'idoneïtat.

Cal indicar que els períodes de temps i altres requisits varien i són més o menys exigents, en funció de la destinació, amb relació a l'esmentat accés als llocs d'especial risc per a la seguretat. En el cas de donar-se algun dels anteriors requisits addicionals quan ja es troba l'intern treballant, serà també motiu d'extinció laboral.

Quant als motius per a la **suspensió o extinció laboral**, tant de la borsa com de l'activitat laboral, que s'analitzaran i regularitzaran setmanalment, tenim entre altres:

- Regressió a primer grau,
- La incoació d'un expedient disciplinari,
- La baixa voluntària,
- Incompliment de deures laborals o del rendiment (almenys 2 diligències d'advertiment en 2 mesos),
- Incompatibilitat horària amb el programa de tractament (que es considera prioritari),
- Per ineptitud de l'intern treballador coneguda o sobrevinguda,
- Per raons de disciplina i seguretat penitenciària, motivadament per la Direcció del centre.
- Per raons de tractament, motivadament per la Junta de Tractament, com ara per incomplir algun acord del PIT, i especialment, aquells incompliments que vagin directament associats a la feina remunerada, com ara el fet de no satisfer la responsabilitat civil o no fer front a altres responsabilitats.

Aquestes mesures comporten la impossibilitat de tornar a accedir a la borsa i/o activitat laboral durant uns períodes determinats.

S'ha donat doncs **molta importància al control d'accés i permanència als diferents llocs de treball**, especialment als que presenten especial risc per a la seguretat, per evitar que es puguin donar situacions com la que desgraciadament va donar lloc a l'assassinat de Núria fa uns mesos.

2. REGULACIÓ PER A L'APLICACIÓ DE MESURES A MAJORS DE 55 ANYS.

Aquesta regulació estableix el procediment per a sol·licitar l'aplicació de diverses mesures als treballadors majors de 55 anys, que aquests podran optar sempre de manera totalment **VOLUNTÀRIA**. Algunes d'aquestes mesures seran:

1. La no assignació de tasques de protocol de seguretat.
2. No constitució d'equips d'intervenció.
3. No participació com a membre de l'equip de segona intervenció (ESI).
4. No prestació de servei a DERT-DS.
5. No prestació de servei a Departaments de salut mental o Unitats d'intervenció compensatòria.
6. Priorització del canvi de GSI a GSV segons els criteris que es determinin a la comissió de seguiment.
7. Preferència per escollir fins a 5 opcions on prestar servei en unitats de vida residencials als centres penitenciaris.

3. ACORD MESURES D'ACTUACIÓ PER BINOMIS ALS CENTRES PENITENCIARIS.

Aquesta nova regulació implementa una sèrie d'accions professionals que han de realitzar-se en **BINOMIS** tant a **l'àrea de règim interior** com a **l'àrea de rehabilitació**.

Totes aquestes mesures tenen com a prioritat i objectiu millorar la seguretat dels professionals penitenciaris i aprofundeixen en conceptes de seguretat bàsics i en protocols d'actuació en situacions de crisi.

Per al **personal de servei interior** algunes mesures, entre d'altres, seran les següents:

1. Com a norma general, **mai no podrà quedar un funcionari sol a l'interior dels mòduls, departaments i/o àrees**.
2. **Recomptes, baixades o pujades a cel·les, revisions de les pujades voluntàries**.
3. Mai s'haurà d'actuar sol **davant un possible incident o emergència**.
4. Davant situacions ordinàries com notificació de regressions de grau, canvis de mòdul o trasllats de centre, baralles o discussions entre interns, detecció de conductes autolítiques, davant de desobediències o insults, amenaces o agressions i moltes d'altres.
5. En codis d'emergència i protocols d'emergència i seguretat.
6. Escorcolls personals i de cel·la.
7. Aplicació de mitjans coercitius.

Per als **professionals de rehabilitació** algunes mesures, entre d'altres, seran les següents:

1. Comunicacions de les revocacions de llibertat condicional.
2. **Visites domiciliàries i/o laborals**.
3. Sortides programades grupals.

4. Davant d'aldarulls recents o ambient general d'hostilitat als mòduls, l'atenció individual i/o la intervenció grupal.
5. La comunicació als interns de qualsevol situació greu de tipus familiar, personal, social.

A banda d'aquests documents hi ha altres punts de l'acord que s'han anat treballant i dels quals podem donar la següent informació:

1. EQUIPS INTERVENCIÓ

Està acordada per al **2025 la substitució de tots els equips d'intervenció**, amb noves prestacions tècniques i funcionals (elements de duralumini, disseny de les armilles, cascs i proteccions amb majors nivells de resistència, incorporació d'elements als equips d'intervenció, etc.) que també s'inclou un concepte de revisió, manteniment i neteja per a disposar d'aquests equips en les condicions òptimes.

Fins que no es produeixi la substitució, l'Administració es va comprometre a dur a terme una **revisió de l'estat dels equips d'intervenció actuals**, per garantir que tots els centres disposen d'equips en estat òptim per resoldre possibles incidències regimentals.

Aquesta revisió ja es va fer i es va observar una **deficiència generalitzada en el sistema de subjeccions** d'algunes proteccions derivades del seu ús. En conseqüència, es va concretar una mesura correctora, es va dur a terme una prova pilot a CPQC i després de diverses proves es va trobar l'actuació idònia i que permet un ús òptim dels equips.

A partir d'aquest moment, des del mes de maig, es van començar a fer aquestes reparacions dels equips de cada centre de forma progressiva atenent les prioritats i necessitats detectades.

2. SISTEMA POLSADORS

Des del mes de juny s'està duent a terme la implementació i/o millores del sistema de seguretat amb **polsadors individuals mòbils a tots els centres**, possiblement incloent ara a més localitzador de la ubicació des d'on activa. Uns centres requereixen una **nova instal·lació** (CP Mas d'Enric, CP Joves i CP Dones) i a altres es farà una **revisió i ampliació** del sistema (CP Brians 1, CP Quatre Camins, CP Ponent, CP Lledoners, CP Puig de les Basses).

Als centres que requereixen una nova instal·lació, ja s'ha fet arribar proposta funcional de quins espais habilitar amb aquest sistema i sota quins criteris. Ja es va contactar amb una empresa per a fer proposta tècnica i econòmica i iniciar la instal·lació i només resta pendent confirmar les dates d'inici.

La situació als centres on es farà una revisió del funcionament dels polsadors actuals i del sistema en general i una ampliació a àrees on no hi havia polsadors o eren insuficients, després de fer l'avaluació pertinent de necessitats, es van donar les indicacions als superiors o empreses mantenedores de les actuacions a realitzar.

3. FORMACIÓ

En compliment de l'article 16 de l'Acord es crea la **unitat administrativa destinada a impartir i desenvolupar metodologia per a l'adquisició de competències pràctiques en l'àmbit penitenciari**, en coordinació amb el CEJFE.

La 2a quinzena de setembre s'iniciaran els tràmits formals per gestionar l'organigrama, la gestió i les funcions d'aquesta unitat administrativa de formació creada a Brians 1. La seva **ubicació provisional serà a l'antiga unitat de medi semiobert de Brians 1**. Aquesta unitat ja està dotada de material per la nova funció prevista tal com són 5 aules, espais per pràctiques a cel·les de diferent tipus, mitjans materials antiincendis i d'intervenció, sistemes informàtics i altres dependències i mitjans necessaris.

A aquesta unitat, des del mes de març d'enguany **ja s'ha estat formant a més de 350 persones per formar part de la borsa de tècnics especialistes** i s'han fet diverses activitats formatives a més de **200 professionals de CIRE** en Mòduls formatius a personal no destinat al servei interior en matèria de gestió del risc i seguretat.

S'està preparant el calendari formatiu de la unitat pel darrer trimestre del 2024 i el 2025 que es publicarà en el moment que es formalitzi la unitat administrativa i al mateix temps es té prevista la realització de diverses activitats formatives pràctiques com són, entre d'altres:

- Noves edicions de cursos necessaris de **formació teòrica-pràctica inicial** per formar part de la borsa de treball de tècnics especialistes. La duració del curs serà de 3 setmanes cada grup.
- Noves edicions de mòduls formatius a **personal no destinats a l'àmbit d'interior** en matèria de gestió del risc i seguretat (personal sanitari, mestres, rehabilitació, voluntaris...).
- Formació **comandaments intermedis** en funcions de cap d'intervenció, nivell 2.
- Cursos de Gestor de pràctiques (comandaments intermedis). Duració d'una setmana per grup.
- Curs pràctic d'especialització per **professionals destinats al RECVI**.
- Cursos formatius previstos pels **processos selectius** de Diplomats, Tècnics especialistes i promoció interna d'auxiliars a Tècnics especialistes.
- S'està preparant la realització de **cursos de defensa personal** com a eina de protecció orientada a la tasca penitenciària destinats a qualsevol professional dels diferents col·lectius que treballen als centres penitenciaris.
- Desplegament OS 1/2018 sobre la regulació de pràctiques professionals i de la posterior ampliació amb l'Ordre de servei 1/2019.

Respecte de les **pràctiques professionals bàsiques** ja realitzades a centres com CP Joves, CP Lledoners, CP Puig de les Basses i CP Brians 2, es crea una proposta de calendari per la resta de Centres:

- Brians1 i PHPT durant setembre-octubre
- CP Mas d'Enric i CP Ponent durant octubre-novembre
- CP Quatre Camins i CP Dones durant gener-febrer 2025

La realització de pràctiques professionals bàsiques pels professionals de CP Brians 1 inclourà una **especialització pel DERT de Dones**, per tal d'aprofundir en coneixements, tàctiques i protocols davant situacions de risc, especialment les derivades de l'activació de codis 2.

Així mateix, es desenvoluparan **cursos de redacció d'informes per a tot el personal**.

També **s'estudiarà la viabilitat de fer les proves físiques d'accés a la borsa de treball amb el personal del Departament en instal·lacions diferents de les del CAR**, com poden ser diferents espais de centres penitenciaris. L'administració valorarà la nostra proposta.

Per altra banda, s'ha plantejat la **paritat de l'equip de formadors i la presència de dones**, ja que hi ha un important biaix, molt acusat en el cas de les formadores en defensa personal que només hi ha dues dones. Hem reclamat paritat i que la formació en defensa personal arribi també al personal de tractament, i que hi hagi cursos específics per a les funcionàries.

Amb relació amb tot aquest bloc relatiu a la formació, i tot i que compartim objectius i fins i tot el model formatiu, és evident que encara queden moltes millores per acabar de definir i d'implementar, cosa que farem en les pròximes reunions previstes.

La unitat de formació de l'antiga UMS de Brians 1 no reuneix actualment les condicions idònies per impartir un destacat volum de formació. És per això que **es realitzaran inversions** per tal d'adequar les instal·lacions, respecte a dutxes, espais de descans, servei de vending i d'altres, **fins que en compliment de l'acord, es construeixi el nou espai que ja de manera definitiva albergarà el que ha de ser l'Escola Penitenciària definitiva**.

4. PERSONAL

Increment de personal

En el marc de l'Acord signat s'han contractat i incorporat als centres els **366 treballadors del darrer procés de borsa i la seva posterior ampliació**, com a increment net de plantilla.

Està prevista una nova convocatòria de borsa pel mes de novembre, tal com està reflectit a l'Acord de condicions laborals 2024/2027, on s'oferiran al voltant de **300 noves places**, necessàries per completar l'augment de personal net de 407 places, i nodrir la borsa de treball de tècnics especialistes.

A aquests números cal afegir la incorporació de **111 professionals** (72 de l'àmbit d'interior i 39 del de rehabilitació) del programa per abordar els incidents vinculats a les conductes suïcides dels interns i les conductes violentes que pateixen els professionals als centres penitenciaris de Catalunya. Les incorporacions queden distribuïdes pel grup d'abordatge de les conductes suïcides, conductes violentes i unitats de seguretat interior.

Recordem que queda pendent encara un altre increment de **175 professionals** (120 de l'àmbit d'interior i 55 de rehabilitació) per obrir les UIC (unitats d'intervenció compensatòria) a diferents centres penitenciaris.

Es demostra doncs l'enorme importància del gran acord que vam signar el 2023 i que permetrà que per primera vegada hi hagi un **increment net de personal sense que aquest estigui lligat a la construcció d'un nou centre.**

Processos selectius i de provisió

El Departament també es va comprometre a convocar totes les places que provenen de les Ofertes Públiques dels anys 2021, 2022 i 2023 juntament amb la de 2024, que suposen un total de **592 places.**

A més, les convocatòries inclouran un **nombre de places addicionals** que permetran nomenar també funcionaris de carrera a un determinat nombre de participants que superin els processos sense poder obtenir una plaça.

En concret les convocatòries que s'han de publicar són per a aquests cossos i amb el següent nombre de places:

- Cos Superior, Serveis Penitenciaris: 10 places
- Cos Superior Psicologia d'Execució Penal: 51 places
- Cos de Diplomatura, Educació Social d'Execució Penal: 85 places
- Cos de Diplomatura, Treball Social d'Execució Penal: 18 places
- Cos de Diplomatura, Serveis Penitenciaris: 24 places
- Cos de Tècnics Especialistes, Serveis Penitenciaris: 404 places.

D'aquestes convocatòries **ja s'han produït la del Cos de Diplomatura Educació Social d'Execució Penal** (amb un 15% de places addicionals) i la del **Cos de Diplomatura Serveis Penitenciaris.**

Finalment, també recollit a l'Acord, s'ha fet un pas definitiu per acabar amb el sistema ATRI, i en relació amb la cobertura provisional de llocs de comandament i a efectes de garantir la seva cobertura de manera immediata i sota criteris d'eficiència administrativa, els llocs de comandament objecte de cobertura per vacant o substitució que es puguin generar en el període comprès entre les resolucions dels concursos de mèrits i capacitats **es proveiran automàticament pels aspirants que hagin superat el darrer concurs de mèrits i capacitats resolt i que no van obtenir destinació en aquest.** Aquesta adjudicació provisional s'efectuarà segons l'ordre de puntuació.

A banda de les mesures de seguretat, a la Comissió de seguiment es continuen desenvolupant també les **condicions de treball incloses en l'Acord** i entre d'altres ja s'han tancat i implementat als centres algunes mesures com són les següents:

1. NOTA INFORMATIVA RELATIVA ALS CANVIS DE SERVEI PER ALS LLOCS DE TREBALL DE RÈGIM INTERIOR.

L'Administració aclareix i matisa conceptes després de tractar-ho en diverses reunions en què la part social hem defensat la interpretació més favorable pel personal penitenciari. Finalment, aquestes s'aclareixen de la següent manera:

- Per a cadascuna de les persones que acorden un canvi de serveis, **es computa com a canvi únicament el servei que incorporen al seu calendari anual**, no el que deixaran de prestar com a resultat del canvi.
- Els **canvis s'incorporen al calendari laboral anual de la persona**.
- **Tot el personal de règim interior pot fer canvis** de servei.
- **No hi ha límits en el nombre de canvis** de servei anuals.
- Es pot fer un **màxim de cinc canvis de servei** (matí, tarda o nit) per cicle.
- **S'ha de respectar una jornada (2 torns, matí, tarda o nit) de descans posterior a la finalització** de l'últim servei del cicle ordinari.
- **S'ha de respectar una jornada (2 torns, matí, tarda o nit) de descans anterior a l'inici** del primer servei del següent cicle.
- No es pot fer un torn de matí directament després d'un torn de nit.
- No es poden treballar 24 hores o més continuades.
- Un canvi sol·licitat s'ha de **retornar en el termini màxim de tres mesos, excepte que no es pugui per causa justificada**. En cas de causa justificada, el termini per retornar el servei és fins al 31 de desembre de l'any natural en curs.
- Pels canvis de servei que es realitzin els mesos de **novembre i desembre**, el termini de la devolució serà **fins al 31 de gener de l'any següent**.

Respecte al redactat de l'Acord en el qual es concreta: "*no es podran concatenar 2 cicles seguits*", no **s'ha d'entendre que, si es fan canvis en un cicle, no es podran fer en el següent**, sinó que s'interpreta en el sentit que no es pot acumular una quantitat desproporcionada de canvis en dos cicles seguits.

Per tant, sí que serà possible realitzar canvis durant dos cicles seguits, amb un límit de:

- **Personal amb 4 serveis** ordinaris: podrà realitzar **fins a 6 serveis addicionals per canvis** de serveis en dos cicles concatenats.
- **Personal amb 5 o més** serveis ordinaris podrà realitzar **fins a 7 serveis addicionals per canvis** de serveis en dos cicles concatenats.
- La **direcció del centre podrà autoritzar la superació d'aquests límits**, excepcionalment de forma motivada.

Aquest conjunt de millores que permeten la possibilitat d'organització d'horaris individuals ajustats és un clar avenç i guany pel col·lectiu penitenciari.

2. NOTA INFORMATIVA PER A LA GESTIÓ D'HORARIS DEL PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ (OFICINES) I DE REHABILITACIÓ.

Comportar la implementació de diverses millores derivades de l'Acord, quant a condicions laboral i en matèria de conciliació familiar com ara:

- El gaudiment de la **reducció de jornada per cura d'un fill menor de 14 anys** i la seva **compactació en jornades senceres amb lliure elecció de la franja de reducció** per part professionals assignats a les àrees de rehabilitació i administració.

- **La recuperació setmanal de les parts flexibles de la jornada** per al personal d'administració i rehabilitació.
- **La incorporació a la borsa d'hores d'AP** del saldo horari en cas que el dia de lliurança coincidís amb un festiu, sempre en **horari acumulat**.

L'acord signat per **CCOO, UGT, CATAAC i INTERSINDICAL** suposa **un avenç significatiu en la millora de les condicions laborals del personal penitenciari**. No es tracta només d'un document, sinó del resultat d'un procés de negociació complex, en què **es va prioritzar el benestar i la dignificació d'un col·lectiu sovint oblidat**.

És fonamental comprendre **que aquest acord introdueix millores tangibles en termes de seguretat laboral, salari i drets laborals**. Els sindicats signants de l'acord, que agrupem el 87% de la representació al Grup de Treball penitenciari delegat de la Mesa Sectorial, hem treballat **per garantir que els drets fonamentals dels treballadors siguin no només protegits, sinó també ampliat**s.

Aquest acord, **en el que continuarem treballant els pròxims mesos**, una vegada s'apliquin totes les mesures acordades i de les que aquest document només en reflecteix les primeres, estableix una base sòlida per a la implementació de mesures de seguretat més rigoroses.

La signatura de l'acord, tanmateix, no impedeix **incloure noves mesures que representen un pas essencial per protegir millor els treballadors i treballadores**.

Els sindicats veritablement conscients de la nostra tasca com a representants dels treballadors i treballadores hem d'actuar sempre de manera responsable, conscients que els canvis no són instantanis, però sabent que cada pas és crucial per construir un futur més segur per als treballadors.

És vital no permetre que les mentides i la desinformació destrueixin aquest assoliment. **Aquest acord és un avenç que mereix ser defensat i reconegut pel seu veritable valor: la millora concreta de la vida laboral de milers de treballadors i treballadores penitenciaries**.

Barcelona, 14 d'agost de 2024